

*ПСИХОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ.**Наукові праці викладачів та студентів соціально-психологічного факультету. Випуск 9.***Список використаних джерел**

1. Дилигенский Г. Г. Социально-политическая психология / Г. Г. Дилигенский. – М: Новая школа, 1996. – 352 с.
2. Маслоу А. Мотивация и личность / А. Маслоу. – СПб: Евразия, 1995. – 259 с.
3. Пирог А.В. Проблема изучения личности гражданина в политической психологии // Горизонты образования: Научно-методический журнал. – Севастополь, 2010. – №2. – С.164–170. – Режим доступа : <http://eprints.zu.edu.ua/20507/>
4. Пирог Г. Системний аналіз політичних орієнтацій особистості / Г. Пирог // «Особистісне зростання: теорія і практика»: Збірник тез II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – С. 65-69.
5. Шестопап Е. Б. Политическая психология / Е. Б. Шестопап. – М. : Инфра, 2002. – 456 с.

ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ПЕДАГОГІВ ІЗ РІЗНИМ СТАЖЕМ РОБОТИ**Катерина Мисечко**

студентка 6 курсу соціально-психологічного факультету

*Науковий керівник:*доктор психологічних наук,
професор **В. О. Моляко**

У зв'язку з великою емоційною напруженістю професійної діяльності педагога, нестандартністю педагогічних ситуацій, відповідальністю і складністю професійної праці вчителя, збільшується ризик розвитку синдрому «емоційного вигорання». При цьому дуже мало звертається уваги на діючі ефективні психолого-педагогічні та медичні технології, які спрямовані на збереження здоров'я педагога, що знижують ризик формування синдрому «емоційного вигорання» і появи кризи професії в цілому.

Феномен емоційного вигорання давно відомий в суспільстві і вивчається як зарубіжними, так і вітчизняними вченими. Серед них можна виокремити таких вчених як Дж. Грінберг, В. В. Бойко, К. Маслач, С. Джексон, Б. Перлман. У нашій роботі ми дотримуємося думки відомого психолога В. В. Бойка і використовуємо його теоретичні напрацювання, які, на наш погляд, найбільш повно розкривають поняття «емоційне вигорання». Він розглядає феномен «емоційного вигорання» як механізм психологічного захисту у формі повного або часткового виключення емоцій у відповідь на вибрані психотравмуючі впливи. Відповідно до цієї концепції, синдром вигорання розглядається як динамічний процес, що виникає

поетапно відповідно до розвитку механізму стресу (фази тривоги, резистенції, виснаження). Існує кілька моделей, що описують синдром емоційного вигорання:

- однофакторна модель (вигорання – це стан фізичного, емоційного і когнітивного виснаження, викликаний тривалим перебуванням в емоційно перевантажених ситуаціях);
- двохфакторна модель (вигорання – двовірна конструкція, що складається з емоційного виснаження та деперсоналізації);
- трьохфакторна модель (вигорання – тривимірний конструкт, що включає в себе емоційне виснаження, деперсоналізацію редукацію особистих досягнень);
- чотирьохфакторна модель (вигорання (емоційне виснаження, деперсоналізація або редуковані персональні досягнення) поділяється на два окремих фактори).

На основі теоретичного аналізу літератури була складена теоретична модель досліджуваного явища.

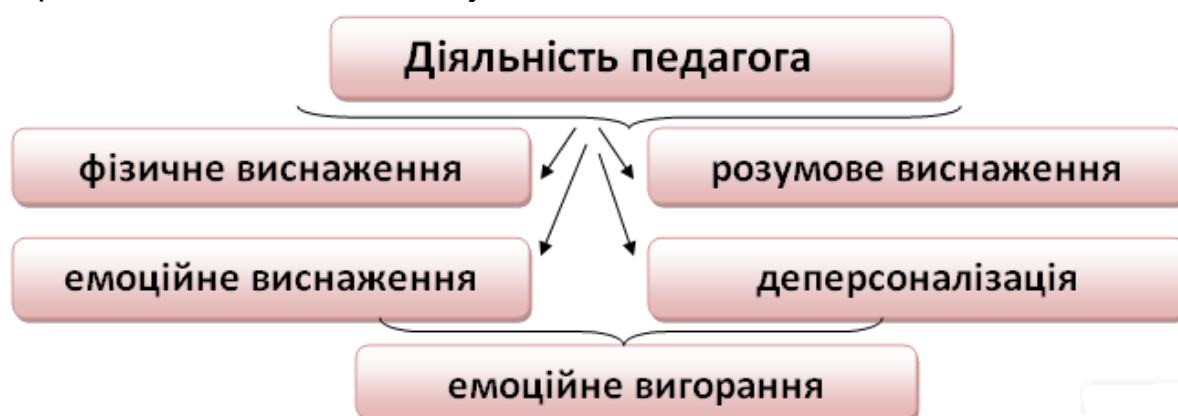

Рис.1 Теоретична модель процесу емоційного вигорання педагогів

В даній теоретичній моделі представлений одновимірний підхід, що описує даний феномен. Згідно з ним, вигорання - це стан фізичного, емоційного і когнітивного виснаження, викликаного тривалим перебуванням в емоційно перевантажених ситуаціях. Фізичне виснаження, перший компонент, характеризується малою кількістю енергії, хронічною втомою, і слабкістю. Емоційне виснаження, другий компонент вигорання, містить насамперед почуття безпорадності, безнадійності, і провокації. Розумове виснаження, третій компонент, характеризується розвитком негативних відносин до себе, роботи, і життя безпосередньо. Деперсоналізація у даному контексті означає зміну ставлення не лише до себе, а й до оточуючих. Дослідивши всі компоненти, що ведуть до емоційного вигорання, ми можемо стверджувати чи присутнє воно в окремо взятого досліджуваного.

Метою дослідження було вивчити особливості емоційного вигорання педагогів з різним стажем роботи.

Були складені і проаналізовані психограма і професіограма професійної діяльності вчителів. Це дозволило зробити висновок, в якому ми змогли виділити професійно важливі якості, специфічні для вчителя, що забезпечують продуктивність його діяльності: високий рівень розвитку інтелекту, що передбачає загальну ерудицію, розумові вміння і спеціальні знання. Також підкреслюється значення таких професійно-важливих якостей як комунікативні здібності і чарівність; здатність розумно осмислювати важкі життєві і професійні ситуації; професійні інтереси і схильності; комунікативна вихованість і такт; організаторські здібності і готовність до лідерства; емоційна стійкість; обов'язковість, відповідальність і старанність; доброта; почуття гумору і дотепність.

Для подальшого дослідження нами було обрані такі методики як "Опитувальник вигорання" К. Масlach та діагностика емоційного вигорання за методикою В. В. Бойко.

Список використаної літератури

1. Водопьянова Н. Е., Старченкова Е. С. Синдром выгорания: диагностика и профилактика / Н. Е. Водопьянова. – СПб. : Питер, 2008. – 336 с.
2. Сингач, Т. Я. Интеграционная основа синдрома «эмоционального выгорания» [Электронный ресурс]: статья / Т. Я. Сингач // Фестиваль педагогических идей «Открытый урок». Разд.: Школьная психологическая служба. – Режим доступа: <http://festival.1september.ru/articles/521980/>
3. Dimensionality and validity of the Burnout Measure/ D. Enzmann, W. B. Schaufeli, P. Janssen, A. Rozeman // Journal of Occupational and Organizational Psychology. – 1998. – Vol. 71. – P. 331-351.
4. Maslach, C. Burnout: A multidimensional perspective / C. Maslach // Professional burnout: Recent developments in the theory and research / Ed. W.B. Schaufeli, C. Maslach and T. Marek. – Washington D.C : Taylor & Trancis, 1993. – P. 19-32.

ОСОБЛИВОСТІ МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКІВ У ГРУПІ ВИХОВАНЦІВ ДИТЯЧОГО БУДИНКУ

Людмила Мороз

студентка 4 курсу соціально-психологічного факультету

Науковий керівник:

кандидат психологічних наук,
доцент **К.П. Гавриловська**

Міжособистісні стосунки є основним чинником соціального розвитку молодших школярів, який впливає на формування самооцінки і становлення Я-концепції особистості. Переважно,